

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. na mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne petiti-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se večkrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravníštvo je na Kongresnem trgu 12.

Upravníštvo naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Koburžan kot ženin.

V Ljubljani, 17. februarja.

Ko je pred leti mogočni Stambulov ponudil skoro neznanemu princu Ferdinandu Koburžanu kneževski klobuk bolgarski, ni računal na njegovega kandidata duševne sposobnosti, gledé katerih se Koburžan ne more meriti s svojim prednikom, ampak jedino na njega visoke zveze. Stambulova vodila je nadeja, da bo Koburžan, sorodnik mogočnih vladarjev, član veleugledne suverenske rodovine, laglje izposloval si priznanje, kakor vsak drugi kandidat, in vsaj popolnoma se Stambulov ni zaračunal. Koburžan sicer še ni priznan in morda nikdar ne doživí tega veselega trenutka, a pridobil si je mogočno zaslonbo pri velesilah, sosebno Avstriji in Angliji, takšno, kakršne ni nikdar imel Battenberžan in to je močno utrdilo njegovo stališče. Tista stranka v Bolgarski, katera je za vsako ceno zoper ruski upliv, se je z njim sprijaznila, zlasti ker ne štedi z velikanskim svojim imetjem, kar je v kolikor toliko orientalski njegovi državi znamenitega pomena. Stambulov in njegova stranka so s Koburžanom zadovoljni in le jedno jim ni ugajalo, da je samec. Silili so zategadelj vedno, naj si knez izbere družico, in sicer ne domačinko, ampak princezijo, bodisi že kakršno koli, samo da jej je že po rojstvu in potomstvu zajamčen ugled mej narodom.

Koburžan se ni protivil. Leto za letom je potoval po raznih evropskih državah in iskal neveste. Njegov trud je bil dolgo časa brezuspešen. Dvigal je svoje oči do hčerá vladajočih rodbin, a ni bil uslišan in tako se je zadovoljil s hčerjo bivšega vladarja, s princezijo Marijo Lujizo bourbonsko, hčerjo vojvode Roberta parmskega. Zaroka princa Ferdinanda s princezijo Marijo Lujizo se je slovesno naznanila bolgarskemu narodu in ta jo je vzprejel, kakor se poroča, z velikim veseljem, nadejé se, da bode to zagotovilo Bolgarski dinastijo in svobodo. Vojvoda Robert sicer nima tolikega političnega upliva, da bi mogel princu Ferdinandu posebno koristiti, a vzlic temu je ta zaroka za bolgarskega vladarja evidentna pridobitev.

Bolgari so želeli, da jim ustanovi Koburžan dinastijo, in on je sedaj storil v to potrebni prvi

korak ter si poiskal družico za življenje. Po človeški previdnosti bi bilo soditi, da bo to ublažilo v deželi vladajoča nasprotstva, je morda celo premostilo ali popolnoma odpravilo, ali temu ni tako, in da se to ni zgodilo, ampak celo rodilo novih prepornih vprašanj, tega je kriv Koburžan sam.

Princ Ferdinand je katoliške vere, podaniki njegovi pa so pravoslavni. Bolgarska ustava določa, da smé biti prvi knez tudi druge vere, da pa mora biti potomec njegov vzgojen v pravoslavju. Ako sta vladar in vladani narod jedne in iste vere, je to močna vez, katera ju spaja in zato je omejeno določbo samo odobravati, sosebno ker je verski moment v pravoslavnih deželah dosti večjega pomena kakor drugod. To vó tudi Koburžan, a vzlic temu je provociral razpor, ki utegne postati v izvestnih okoliščinah zanj celo usodepoln. Znano je, da je Stambulov v zadnjem zasedanju narodnega sobranja izposloval — s kakimi sredstvi, o tem ne bodi tu govora — premembo tistih ustavnih točok, katere se nanašajo na veroizpovedanje vladarjevo. Vzlic odločnemu odporu sosebno duhovskih krogov je sklenila skupščina nasvetovano premembo ustave, katera sedaj dopušča, da sme tudi neposredni potomec Koburžanov biti katoliške vere. Stambulov dosegel je to premembo le ker je brez ovinkov povedal, da se sicer Koburžan ne mara ženiti, ali vzlic temu ni odnehal odpor. Pravoslavni krogi, katerih še ni okužil verski indiferentizem, se bojé katolicizma in se bojé mogočih posledic te ustavne premembe ter napenjajo zategadelj vse sile, da jo preprečijo. Stvar pride še pred veliko skupščino in tam se bo to vprašanje končno rešilo, — kako, to je zavisno od nebroja važnih in nevažnih okoliščin. Gotovo je, da je zdaj masa naroda zelo vznemirjena, da se vsa duhovščina — in ta je velevažen faktor v Bolgarski — silovito zoperstavlja in da je bolgarski eksarh v Carigradu naprosil celo turškega sultana, naj name-ravano premembo ustave onemogoči. Te dogodbe morajo Koburžana in njegovo nevesto navdajati s skrbjo za bodočnost. Ne maramo preiskovati, ali ni mogoče izposlovati dovoljenja, da bi se otroci Koburžanovi vzgojili v pravoslavju in ne maramo uvaževati, zakaj bodoča dvojica sama ne pristopi pravo-

slavni cerkvi — verska čutila so časih tako močna, da se ne udajo nikakim, še tako tehtnim političnim razlogom — konstatujemo samo, da se vežeta bolgarski vladar princ Ferdinand Koburžan in njegova nevesta princezinja Marija Lujiza v znamenji pretečega prenevarnega boja, in ako se z jedne strani trdi, da bo ta ženitev utrdila prestol Koburžanov, more se z druge reči, da ga utegne tudi podkopati ali celo podreti.

Državni zbor.

Na Dunaji, 16. februarja.

Današnja seja je bila nenavadno viharina in prišlo je celo do konflikta mej pravosodnim ministrom grofom Schönbornom in mladočeskim poslancem grofom Kounicem. Znamenit je bil govor Vašatyjev o najnovejši naredbi predsednika najvišjemu sodišču. Justične razmere na Slovenskem, sosebno na Primorskem pojasnjeval je jako dobro posl. dr. Laginja.

Začetkom seje poroča posl. dr. Kathrein o nujnem predlogu poslancev: dr. Ferjančič, Pfeiffer in Šuklje ter nasvetuje v imenu odseka: Visoka vlada se pozivlje, naj zaukaže potrebne poizvedbe o bedi v nekaterih okrajih na Kranjskem, nastali vsled slabih letin in naj po uspehu poizvedeb pomore prebivalstvu.

Zbornica vzprejme ta predlog in prestopivši na dnevni red nadaljuje debato o proračunu pravosodnega ministerstva.

Posl. dr. Vašaty nadaljuje včerajšnji svoj govor dokazujoč, kako si lasti vlada v nasprotji z veljavnimi zakoni pravico, izdajati naredbe tudi gledé rabe jezikov. Tudi upravo sodišče je izključilo vse nemške jezike, kakor da živé v naši državni polovici sami Nemci. To nasprotuje ustavni določbi o ravnopravnosti. Zadnji čas dobila je vlada nevarnega konkurenta v ponemčevanju, to je predsednik najvišjemu sodišču. Stremayr je izdal dné 2. decembra l. l. naredbo, da je italijanske pravde razpravljati pri najvišjem sodišču v nemškem jeziku, dné 5. decembra l. l. pa je izdal drug ukaz, v katerem se čita: Izpodbijano tožbo in glavne razloge, če so bili izdani v tujem jeziku. . . (Tu nastane strahovit krik in vik. Vse upije vprek: Čujte! V

LISTEK.

„Vse to ti narod pozlatí“.

(Srbski spisal L. K. Lazarevič. Prevel I. P. Planinski.)

(Dalje.)

— Ej, ti prijatelj! To je pa že od sile! Poglej, prosim te: toliko, da si nisem pomazal kožuba! Čuješ ti, pojdi sem! Obriši to tu!

Od nekod tam izza mračnega ogla se priplazi umazano bitje.

— A kaj je to, ki je tako mastno? Odgovori, osle!

— Pa gostilna je, gospodar Blagoje, odgovori umazano bitje s tako nepobitnim razlogom, da Blagoje jezen zakriči:

— E, pogledjte ga no! Ti si pa pameten! Saj menda ne sedé svinje v gostilni!

Čitatelj se zeló moti, ako misli, da je Blagoje sitnež ali zvrgljivec — Bog ne daj! Sedaj je on le v grozovitem položaji nestrpnosti, pa išče sam sebi zanimanja. Pripravljen bi bil on sedaj za to, da se tepe ali pa, da ga tepó — samo, da mu mine čas. Sicer pa ni bil on niti zeló zgovoren človek, in

njegovo nocojšnje napastovanje na vsakoga, kogar sreča, je le obupen poskus, da prežene puščobo. Zato prične zopet razgovor s stotnikom:

— Ali ste videli onega z nogo?

— Koga z nogo?

— No, onega brez noge?

— Koga brez noge?

— No, onega z bergljo?

— Koga z bergljo?

— Z bergljo! Tistega, ki so mu zdravniki odrezali nogo?

— Pa zakaj so mu jo odrezali?

— Pravijo, da bi bil skoro umrl na rani, ki jo je dobil na Javoru, pa so mu zato odrezali nogo, in sedaj hodi brez noge . . . Mari ga vi ne poznate onega z nogo?

— Ne poznam ga, pravi stotnik nisem ga še videl.

— Saj vedno prosi pred cerkvijo!

— Hm!

— Uh, Bože! Blagoje zadrhti. S tako nogo!

Stokrat bolje bi bilo zauj, da je umrl! A on se ne zmeni za to, samo da je živ! Pa še puši! Nič mu, pravi, ne škoduje!

— Da, da, tako je!

— Samo to mi ni po godu, da prosi.

— Pa mora, ako hoče jesti!

— Vem! Ali ker je v vojski izgubil nogo, morali bi mu jo tudi plačati! Lepo bi bilo, ako bi mu dejali: evo ti, brate! Hvala tebi, ki si za nas preljal kri, in take stvari . . . On je nekako — to se vidi — kako bi rekel? . . . izgubil nogo in hodi ob berglji! Jest mora in piti. Dobro se mu zdi tudi, če ima lulo tobaka . . . Človek je . . .

Stotnik misli, da je poklican, pojasniti kotlarju položaj invalida:

— To je lepo, da je on za svojo zemljo pohabil sebe. Ali za to sedaj ne more zahtevati, da postane svétnik. Glejte: vsakdo, ki je prelil kri za svojo zemljo, mora se šteti srečnim, ker se je oddolžil svoji materi, svoji zemlji. Vsakdo je dolžan svoji zemlji, zemlja nikomur ničesa . . .

— E, vem tudi jaz te vaše filozofije! Znam jaz, ako treba, tudi „prah si in v prah se povrneš“! Ali, brate, deti je treba kaj tudi v živa usta! Glejte: to je, kako bi rekel? . . . To je strašno pogledati! Do tu odrezano — a človek bi rad kruha! Pa sedaj, ali naj prosi? Mora! — Ne more orati, ne more kopati! Pa časi je še ono slabo, kar naprosi. E, da sem jaz tako, jaz bi vedel, kako mi

tujem jeziku! Mi smo tuji v svoji domovini! Tujci v Avstriji, kjer dajemo denarni in krvni davke! Posl. Sokol: Z nami se tudi ravna, kakor s tujci! Posl. grof Kounic: Naš denar je vedno dober! Škandal! Podpredsednik Ch umecky zvoní in kliče razgrajalce k redu. Posl. Brzorad: Mi se pa bomo proti državi vèdli kakor proti tuji. Posl. grof Kounic ne zapazi poleg njega stoječega ministra grofa Schönborna in zavpije: Nesramna uradniška drbal. Minister grof Schönborn, misleč, da velja to njemu, kriči: Takega govorjenja ne trpim! in bití k svojim ministerskim kolegom.) Vašaty pravi, da ne more ukaza dalje čitati, ker je preveč razburjen. Stremayrovo naredbo je narekovala antipatija zopet nemške narode. Glaserjeva uredba je bila dosti pravičnejša. Niti pred Glaserjem niti po Glaserju ni bilo pravosodnega ministra, kateri bi bil vreden tega portfelja, Stremayr pa ni vreden, da bi bil pokojnemu Glaserju odvezal jermena od čevljev. Jezik naroda češkega se imenuje tu prvič tuj jezik; isto tako se godi poljskemu in slovenskemu jeziku. Ako se poljski poslanci ne bodo uprli samovoljnosti predsednika najvišjemu sodišču, zakrivili bodo hudodelstvo izdaje na svojem narodu. Vsak šolar more vprašati Stremayra: Če so narodi avstrijski tuje, kaj pa ste vi? Brez Slovanov ni Avstro-Ogrska več velesila. Stem ukazom se je oškodila narodna posest nemških narodov. Ako bi se na Češkem dekretiralo, da je nemščina na Češkem tuji jezik, bi levičarji takoj izstopili iz državnega zbora, morda bi prišle nemške legije na pomoč. Vnanji položaj je jako negotov in morda pride kdaj čas sile, ko se bode narode ogovarjalo z „moji ljubi narodi“. A tedaj bodo „tujci“ molčali. To bodo posledice, da se v pravni državi etablira svojevoljnost. Sedaj je le vprašanje, če ni pravosodni minister sokriv te naredbe. Ako bi Stremayra ne zadela nikaka kazen, potem je ipso facto dokazana sokrivda pravosodnega ministra in vse vlade. Tako satrapsko gospodarstvo mora končno uničiti državo.

Posl. dr. Bärnreither zavrača vzklik poslanca grofa Kounica in upa, da bo pravosodni minister to primerno ožigosal. Govornik se bavi potem z novimi zakonskimi predlogi, katere je napovedal pravosodni minister. Napovedani zakoni bodo obsegali 1136 paragrafov. V sedanjih razmerah ni moči misliti, kdaj bodo ti zakoni rešeni v parlamentu. Na Angleškem določi parlament samo načela, v podrobnosti pa se ne utika. Drugače je v nas, kakor se vidi pri razpravi o novem kazenskem zakonu. Najbolje bi bilo voliti izvenparlamentarno komisijo, katera bi se posvetovala o novem civilnopravnem redu.

Posl. Slama naglašja, da mu pravosodnega ministra pojasnila glede sodnih pisarjev nikakor ne zadostajo, ker ni dovolj, skrbeti za te siromake za slučaj bolezni ali onemoglosti, ampak tudi dokler delajo, naj zaslužijo vsaj toliko, da bi mogli pošteno živeti.

Posl. Skarzewski povdarja, da žele vsi poljski poslanci premembe civilnopravnega reda, ker so siromašnim gališkim kmetom sedanjí pravdni troški preveliki.

Posl. dr. Gessmann navaaja razne slučaje,

je ravnati! Jaz bi šel lepo iz hiše v hišo. Vstopil bi in videl gospodarja, da je orehov kolač. — „A, ti ješ kolač?“ — „Jem“. — „Ali je kri morda cenejša od kolača? Kam naj se dene oni z nogo?“ — „Pa kaj me on briga?“ — „Ha, ne briga te, kaj ne? Pokličí zdravnike! Enega, dva, pet — kolikor jih treba! Daj, reži! Odrežite mu nogo tu! Kaj še, jaz ne prašam, treba li ali ne — samo ti reži! Tako! Sedaj vidi, kako je onemu tam! Ha, prijatelj!“

Stotnik izprevidi, da se z Blagojem ne dá razmotrivati v višjih regijonih. Spusti se niže:

— Tako je, tako! Pa saj oni tudi dobé vsi dostojno podporo iz državne blagajne, kadar poneha vojska. Ne brinite se vi za to!

— Tako je prav, moj gospod! Samo, ako je to gotovo in toliko, kolikor treba, da ne bodo zopet postajali pred cerkvijo in prosjačili po sejmi. Glejte, ako bi kdo zaradi mene izgubil samo mazinec, kako bi me skrbelo!... A v tem slučaju mora država... Čujte!... Brlizga!

— Ne brlizga! pravi stotnik.

— Saj slišim, da brlizga, z Bogom!

Blagoje dirja na vrat na nos na plano. Skoro se vrne pobit:

da so bili ljudje po nedolžnem obsojeni, zahteva, da se nižjim uradnikom zboljša materijelno stanje in zagovarja numerus clausus.

Posl. dr. Laginja govori skoro celo uro jako temeljito o razmerah na Primorskem in obuja s svojim govorom precej senzacije. Končujè pravi: Vlada je slepa in ne razloči barv, kakor jih kaže politično življenje; ali ta slepota ne opravičuje moža prepomembnega imena... (Posl. Spinčič: „Rinaldo Rinaldini“ — „Bandit!“ — Po teh besedah nastane strahovit hrup in viharno ploskanje. Pravosodni minister grof Schönborn udari s pestjo ob mizo. Posl. dr. Kathrein hiti k predsedniku in ga opozori na Spinčičev vzklik. Predsednik Clumecky: Javen funkcionar se je na nečuven način psoval; zato pokličem poslanca Spinčiča k redu. Poslanec Spinčič hoče govoriti a podpredsednik mu ne da besede. Nov velikansk hrup. Posl. Troll: To je pa lep predsednik! — Posl. dr. Pattai: Ali smo v kaki šoli, ali kje?)

Razprava se na to zaustavi. Posl. Hauck zahteva, da se o vladnem odgovoru na neko interpelacijo otvori debata. Podpredsednik ne da tega predloga na glasovanje, vsled česar nastane zopet jako rezek prepir.

Prihodnja seja jutri.

Politični razgled. Notranje dežele.

V Ljubljani, 17 februarja.

Punktacije.

„Pester Lloyd“ ima dobre zveze z mnogimi odločilnimi krogi tudi v totranski državni polovici in prinaša časih dopise, iz katerih se da mnogokaj posneti. Sedaj prinaša dopis iz Prage, v katerem dokazuje dopisnik, da na izvršitev punktacij sedaj ni misliti in da bi nastali veliki boji, če bi nemški liberalci na to silili. Veleposestniki češki se sedaj sklicujejo na vladni program in dokazujejo, da bi izvršitev punktacij bila prememba faktičnega posestnega stanja obeh narodov na Češkem. Imenovani list opozarja potem Nemce na neizogibne konsekvence punktacij ter pravi: Nikakor ni smeti pozabiti, da so v Avstriji še nekatere druge kronovine, kjer bi vprašanje o delitvi okrajev po narodnosti moglo postati akutno. Štajerski Slovenci so se že pred leti oglasili in tedaj je štajerski deželni odbor se postavil na tisto stališče, kakor sedaj večina dež. zbora češkega. Isto take so razmere v Tirolih. Če hočejo Nemci na Češkem delitev dežele, morajo v to privoliti tudi drugod.

Zemljiška knjiga na Tirolskem.

Na Tirolskem še vedno nimajo zemljiške knjige, čeprav je nujno potrebna. Pravosodni minister se je končno vender naveličal neutemeljenih in abotnih ugovorov in imenoval posebno komisijo, kateri je naloga preiskovati razmere po vsi deželi. Na podlagi teh poizvedeb se bo ministerstvo potem odločilo, kako in kaj bode z zemljiško knjigo, kateri se kot „brezbožni“ novotarji toliko let že upirajo nestrpni tirolski konservativci.

Hrvatski deželni zbor.

Gospodarske predloge so sedaj glavni predmet razpravam v hrvatskem deželnem zboru, le tu in tam pride tudi kaka politična reč v pogovor. So-

sebnó zanimivo je bilo, kar je te dni povedal poslanec Folnegović. Omenil je Gladstoneove predloge home-rule, (narejene po uzoru hrvatsko-ogerske pogodbe, samo da je Gladstoneov načrt za Irsko dosti boljši in pravičnejši, kakor ta pogodba za Hrvatsko) ter povedal, da se je netjak Gladstoneov, lord Crafford, ki je bil pred dvema letoma na Hrvatskem, izrazil jako nepovoljno o hrvatsko-ogerski pogodbi. — Ban je to trditev Folnegovičovo zavračal, češ, da se je lord Crafford izrekel jako ugodno, pri tem pa le pozabil pristaviti, da je Gladstone iz home-rule predloge izpustil vse tisto, kar je lord Crafford sodil za slabo in nepravično.

Svoboda na Madjarskem.

Pogostoma se čujejo in berejo slavospevi svobodi, vladajoči na Madjarskem. Eto dokaza zato. Slovaki v Turčanskem Št. Martinu so sklicali shod, da sklenejo resolucijo o civilnem zakonu in o narodni ravnopravnosti. Zakon dovoljuje sklicevanje shodov in nikjer ne daje oblastvom pravico, prepovedati kakov shod. To pa velja v praksi samo za Madjare. Veliki župan v Št. Martinu je prepovedal sklicani shod češ, da bi razprava o narodni ravnopravnosti mogla vznemiriti prebivalstvo, razprava o civilnem zakonu pa se ne tiče vseh prebivalcev. Sklicatelji so se zoper to odločbo pritožili na ministerstvo in ko niso dobili odgovora, so poizvedovali ter dognali, da je veliki župan njih rekurs vrgel v koš. Lepa svoboda in zakonitost na Madjarskem.

Vnanje države.

Francoska kriza.

Za danes je določena velika akcija, katero je vlada uprizorila v francoski zbornici, da zapreči novo formacijo strank, začeto z govorom Cavaignacovim. Ministerski predsednik Rbot je naprosil radikalnega poslanca Leydeta, naj ga interpelira o smeri njegove politike. Rbot upa, da mu zbornica izreče po debati popolno zaupanje in tako zagotovi obstanek sedanje vlade. Vrh tega ima pa Rbot še drugi namen. Prisiliti hoče skrajno levice, katera doslej ni bila nič posebno zanesljiva, da se ga tesneje oklene, ker sicer bi bila izgubljena, ako pride novo ministerstvo in razpusti zbornico. Spekulacija Rbotova računa na ljubeznivo pozabljenost francoskega naroda. Rbot sodi, da bo narod pozabil panamsko afero do novih volitev, katere bodo, če ostane sedanjí parlament, šele koncem tega leta, po preteku volilske dobe, in da bo pri novih volitvah zopet dal oblast v roke radikalno oportunistični skupini. — Uspeh Rbotove spekulacije je odvisen od strahu radikalcev. Če se posreči koalicija boulanžistov, monarhistov in levega centra, potem je izgubljena sedaj vladajoča stranka. To se odloči v današnji seji.

Nemška vojaška predloga.

Vladni krogi obdelujejo sedaj nemški narod na vse mogoče, časih jako čudne načine, da bi ga pridobili za novo vojaško predlogo, kateri se državni zbor tako energično upira. Zlasti na Pruskem se vrše skoro dan na dan shodi, na katerih se visoki državni uradniki in navadno še kakov general potegujejo za vojaško predlogo, dokazujoč nje potrebo za ohranitev Nemčije in nje političnega ugleda. Navadno se tudi še dokazuje, da bo nemški narod tudi velikanska bremena, katera bi mu naložila nova predloga, prenašal tako lahko, da bi jih jedva čutil, a to se pripoveduje šele, kadar so poslušalci-volilci že primerno navdušeni. Ni dvoma, da preparira vlada javno mnenje za slučaj, če bi bilo treba razpustiti državni zbor. Vojaška komisija se ne more zjediniti niti gledé dveletnega vojaškega službovanja, kajti odklonila je nasvet Behelov, naj se pri vseh kardelih uvéde dveletno službovanje, odklonila nasvet Rickertov, da se uvedi dveletno službovanje samo pri pešakih in tudi jednak predlog Ben-gsenov, da se uvedi pri sedanjem prezenčnem stanju.

— Bržkone je nekdo pse vabil. Ali pa je kak potepuh zabrlizgal na ključ. Tudi takrat, ko je Sreta šel v Belgrad, skril se je oni porednež M'én za plot, pa je brlizgal na ključ. Vsi so se podvizali, mej njimi tudi naš župan. Potlej pa so se morali vrniti — tudi župan se je vrnil. Jezé se nad onim ki je brlizgal, — tudi župan se jezi, a ne ve, kdo je to bil!... Jaz... Prijatelj, jaz ne vem, zakaj se je tako zakasnila. Ali se je to že kedaj zgodilo? A? Ej, prijatelj! Pojdi sem!

Ono umazano bitje se zopet prikaže.

— Ali se je ladja že kedaj tako zakasnila?

— Jaz ne vem, odgovori ono bitje.

— Ne veš? Buča neumna! Pa kaj ti potem veš? Kakšno pijačo imaš?

— Raznotero! odgovori oni, glupo se smeje.

— Ali pijete vi žganje? reče Blagoje obrnivši se k stotniku.

— Ne!

— Tudi jaz ne veliko... Ali kaj naj počneva sedaj? Stojte!... Sedaj pa brlizga?

Umolkne in posluša.

— Saj ni res... Daj žganja! Niti pušiti se ne dá več. Očrnelo mi je že srce od tobaka!

Pij! Veliko itak ni prida ta ocejek! Brozga! Pij, pij!

Ko zvrne polič, videti je, kakor da mu oživé oči, in sploh ves njegov izraz zadobi nekako mirno gotovost.

— To ti je lepa ladja! Misli sem, da gre hitreje od voza! Da je človek sedel na kakeršnokoli kljuse, — kje bi že bil! Kaj še le na dobrem konjiči?

Vsi konjiški častniki se radi razgovarjajo o konjih, pa bilo to s komurkoli. Tudi našemu stotniku se zasvetijo oči. On je izvestno mislil na kakega arabca, ko je rekel:

— Za osem ur!

— Za osem, pri moji veri, reče Blagoje, kateremu godí ta pristranost. A kako dolgo že čakava midva! Da sem jaz samo to vedel!... Seveda, sedaj ga ne bi smel naložiti na voz. Res da pravi njegov tovariš Jole, da je lahko ranjen — čisto lahko; ali pomislite, rana je! In jaz naj bi ga dejal na voz! Eh, kako kobilo je imel moj mojster!... Hej, ti slepa miš! Žganja na mizo... Kobilá, pravim, kakor srna! Pa kako je pripogibala glavo.

(Dalje prib.)

Združene države in Havaj.

Predsednik Združenih držav, Harrison, dopisal je po ameriškem običaju senatu zakonski načrt o aneksiji Havaja in ustanovitvi provizorne vlade. Senat je takoj začel razpravo o tej predlogi. To vzbuja nekoliko senzacije. Vlada Združenih držav se je iz začetka glede havajskih odnosov držala precej rezervirano, zdaj pa hipoma premenila svoje mnenje. Razlogov ji v to ne manka. Angleška se že od nekdaj, s posebnim ozirom na nje avstralski teritorij zelo zanima za Havaj in praktični Američani so najbrž sprevideli, da bi Angleži mogli delati jim ovire, ako bi še dolgo polastili se teh otokov. Da se ognejo diplomatskim prepričanjem, iz katerih se časih nič dobrega ne rodi, osvojili so si havajske otoke in s tem je stvar najbrž rešena, ker prav sedaj ima Anglija domačih rečij toliko deguati, da se ne utegne baviti s Havajem.

Domače stvari.

— (Papežev jubilej.) Včeraj popoldne poklonil se je deželni odbor kranjski, namreč dež. glavar g. Detela in odborniki ces. svetnik Mur-nik, dr. Papež, dr. Vošnjak in dr. Schaffer knezoškofu, da mu izjavi čestitke kranjske de-žele svetemu očetu ob priliki njegovega škofovskega jubileja ter ga je naprosil, da blagovoli te čestitke naznaniti svetemu očetu. Gosp. knezoškof se je za-hvalil za izraz udanosti in spoštovanja do svetega očeta ter obljubil, da bode prijavil čestitke. — Po višjem ukazu odredil je c. kr. mestni šolski svet, da jutri povodom papeževega jubileja na vseh ljud-skih šolah Ljubljanskih ne bode pouka in se pri-redi primerna šolska slavnost.

— (Slovenska predstava.) V nedeljo dné 19. t. m. bode štirideseta slovenska pred-stava letošnje gledališke sezone. Pela se bode zadnjikrat v tej sezoni Ipavčeva lirčna opera „Teharski plemiči“, na kar opozarjamo vse, ki morda še celo niso imeli prilike slišati to delo domačega skladatelja. Sedeži dobivajo se že zdaj v stari čitalniški trafiki v Šelenburgovih ulicah.

— (Slovensko gledališče.) Sinočna re-priza Mascagnijeve opere „Cavalleria rusticana“ pri-vabila je toliko in tudi nenavadnega občinstva, da je bilo gledališče povsem napolnjeno. Predstava je bila izborna v vsakem oziru, očinstvo pa očarano po krasnih zvokih glasbe in dovršenem petju soli-stov in obeh zborov, kar je tudi izražalo z živah-nim ploskanjem na odprti sceni in na koncu opere. Z zadoščenjem beležimo, da se čuje o tej predstavi samo jeden glas: da je bila krasna. Izvrstni, kakor pri premijeri, so bili gospa Gerbičeva, gospdč. Daneševa, gospdč. Nigrinova in gosp. Fe-dyczkowski. Gosp. Pavšek se je sinoči gibal dosti prosteje in s tem izdatno pripomogel k uspehu njegove vloge, kar se je zlasti opazilo v dramatično-ginljivem prizoru, ko se loči od matere. — Pred opero se je uprizorilo drugo dejanje „Valenske svatbe“ in tu sta zopet gospa Borštnikova in gosp. Borštnik pokazala, da nadkrilita časih sama sebe, kajti igrala sta tako dovršeno, da ju je vse občudovalo. K njiju čudovitemu uspehu sta kolikor toliko pripomogla tudi gospdč. Slavčeva in gosp. Danilo.

— (Pevski večer „Glasbene Matice“.) Opozarjamo še jedenkrat na lepo veselico, katero priredi „Glasbena Matica“ v soboto, dné 18. febru-varja, zvečer v letnem salonu hotela „Pri Maliči“ in na katero so vabljeni vsi prijatelji tega našega odličnega glasbenega zavoda. Posbna vabila se ne razpošiljajo. Ženski zbor ima vajo danes ob 7. uri zvečer, moški pa ob 8. uri.

— (Sleparstvo s starimi goslimi.) Te dni naznanil je nek Giovanni Rizzato iz Vidma, da prodaja gosli znamenitih starih mojstrov neko-liko dni v Ljubljani, kjer je pričel svojo sleparsko trgovino. Posrečilo se mu je res prodati neke Stra-divarijeve gosli koncertnemu mojstru filharmoničnega društva v Ljubljani g. Gerstnerju za 460 gld. Strokovnjaki Dunajski pa so izrekli, da teh goslini delal slavni Stradivari iz Cremona nego neki novo-dobni bavarski izdelovatelj goslij. Ko se mu je sle-parstvo posrečilo, popihal jo je Rizzato v Trst, kjer je pa vsled naznanila Ljubljanskega magistrata po-lICIJA prišla modernega trgovca antikvitet. Našli so pri njem mnogo novcev in 13 gosli ter celo zbirko listkov, na katerih so bili napisi starih slavnih izde-lovatelev gosli iz 17. in 18. stoletja. Tako poroča „Tr. Ztg.“, po kateri smo posneli to vest.

— (Tedenski izkaz o zdravstvenem stanju mestne občine Ljubljanske) od 5. do 11. februvarja. Novorojencev je bilo 14

(= 23 4‰). Umrlih 30 (= 50 8‰). Med njimi za škariatco 1, za vrtico (davico) 1, za jetiko 7, za vnetjem popilnih organov 6, za želodčnim katarom 1, vsled starostne oslabelosti 4, za različnimi boleznimi 10. Med umrlimi bilo je tujcev 7 (= 23 3‰), iz zavodov 11 (= 36 6‰). Za infekcijskimi boleznimi so oboleli: za škariatco 1, za vrtico 1, za nori-cami 5.

— (Stekel pes.) ki se je klatil po Novo-meški okolici, prikazal se je tudi v Toplicah, kjer ga je ustrelil tamošnji trgovec g. J. Sitar. Raz-paranje je pokazalo, da je bil pes res stekel in se je pokončalo devet psov, katere je ogrizel. Šest-najstletna Ana Matoh, katero je stekli pes ugriznil v levo nogo, odpeljala se je v Budimpešto, da se bode tam zdravila po Pasteurjevem načinu.

— (Nemška nestrpnost.) V Mariboru je izpraznjeno mesto pomožnega učitelja na ljudski šoli v mestu s plačo 480 goldinarjev. V razpisu službe pa poudarja renegata Kralika glasilo, da mora pro-silec biti nemškega pokolenja, ako hoče dobiti to „mastno“ službo!

— (Izseljevanje v Brazilijo.) Ker se odpelje v kratkem zadnja ladja z izseljenci v Bra-zilijo iz Genove, bil je te dni na obeh Mariborskih kolodvorih tak naval ljudij, da so morali posredo-vati vojaki. Bilo je videti, kot da sta kolodvora v obsednem stanju. S predvčerajšnjim brzovlakom ho-telo se je odpeljati nad sto rodbin. Oblastva so raz-pisala darila za tiste, ki jej objavijo sleparske agente, kateri vabijo ljudstvo, da se izseljuje.

— (Sleparski dijak.) V Mariboru klatil se je kakih 14 dni ubog „dijak“, proseč miloščine, da bi mogel iti na vseučilišče. Te dni pa so ga redarji prijeli in našli, da ni dijak nego krojač Janez Pavlič, ki je pred dvema letoma pobegnil iz kaznilnice Mariborske. V njegovem stanovanju našli so veliko obleke, ker se je po večkrat na dan pre-oblekel, da bi ga ljudje ne spoznali.

— (Roparski umor.) Pri Sv. Petru v Bre-žiškem okraju našli so minuli teden tamošnjega živinskega trgovca Vincencija Jazbeca blizu njego-vega domovja z razbito glavo. Sami se, da je bil umorjen in oropan.

— (Srne na Pohorju.) Poslednji čas za-redilo se je na Pohorju na spodnjem Štajerskem lepo število srn. Letošnja huda zima pa jih je pri-gnala z gor v dolino, kjer so jih pa lovci mnogo postrelili, posebno na vzhodni strani Pohorja.

— (Sadike.) Iz državnih drevesnic na Šta-jerskem razdelili so letos okoli 400 000 drevesec mej ubožnejše posestnike brezplačno, drugim pa so se oddale po nizkih cenah. Drevesca so smrekova, jesenova, borova, javorjeva, mecesnova, lipova in orehova. Prošnje vzprejema do 15. marca deželni gozdarski nadzornik v Gradcu.

— (So li to Slovani?) Piše se nam iz Grada: Pust ima svojo moč! Nikdo ji ne uide, v kojem se ni zamrl posvetni duh in tolika je, da zmoti celo cvet naroda, akademiško mladež, da se vzpozabi in greši na najsvetejši narodni svetinji, na jeziku naroda. — Evo Vam dokaza! Srbsko akade-miško društvo „Srbadija“ v Gradcu priredi prihodnjo soboto koncert s plesom in to na čast srbskemu pisatelju Čedomilu Mijatoviću. To bilo bi v redu, a kar ni v redu, to je oblika vabil, koja društvo raz-pošilja. Do sedaj bila so ta vabila dvojezična, srbsko nemška, in to je največja koncesija, katero si sme dovoliti slovansko društvo napram tukaj vladajoči narodnosti. Letos pa so ta vabila najedenkrat — samo nemška. To nemško vabilo na koncert srbskega društva pomeni narodno ka-pitulacijo, na sramoto ne le plemenitemu narodu srbskemu, ampak vsemu Slovanstvu. Nadejamo se, da je bilo prvo in zadnje! Pri tej priliki dovolite mi še jedno besedo. Javne predstave in plesi posa-meznih slovanskih akademskih društev v nemških vseučilišnih mestih zahtevajo gmotnih žrtev, s ka-terimi ni moralni dobiček v nikakšnem razmerju. Hoče li slovanska akademiška mladež koristiti na-rodni svojim idealom, združiti se mora v jedno veliko akademiško društvo; združena naj prireja velike akademiške koncerte in velik akade-miški ples, kot protipezo nemškemu Universitäts in Technikerballu. — Dx!

— (Akad. društvo „Slovenija“ na Du-naji) priredi v soboto dné 18. svečana 1893 svojo peto redno zborovo sejo v zimskem tečaju s slede-čim vzporedom: 1. Čitanje zapisnika. 2. Poročilo odborovo. 3. Poročilo slavnostnega odseka. 4. Be-rilo: „Perpetuum mobile“, čita stud. phil. g. J. Zu-

pančič. 5. Slučajnosti. Lokal: Kastners Restauration „Zum Magistrat“, I. Lichtenfelsgasse. Začetek ob polu 8. uri zvečer. K obilni udeležbi vabi — odbor.

— (Nov brzovlak mej Dunajem in Trstom) Mej vodstvom južne železnice in av-strijskega Lloydja vrše se pogajanja, da se uvede nov tako zvani „bliskovi vlak“, ki bi se odpeljal vsak četrtek ob polnoči z Dunaja in imel zvezo s parobrodom, ki se odpelje v petek opoldne iz Trsta v Aleksandrijo. Tudi pruske in saksonske državne železnice so temu projektu prijazne, da bi se tako osobni in poštni promet v Egipt odvrnil od angleške črte preko Brindisija.

— (Telefon v Karlovcu) nameravajo uvesti, ako se prijavi 25 naročnikov po 6 gld. Javni uradi in zavodi uživali bodo 50 %, popusta.

Danes „Jour-fixe“.

Razne vesti.

* (Jaroslav Vrchlicky) slavnoznani češki pesnik in pisatelj slavil je včeraj svojo pisateljsko dvajsetletnico in svoj 40. rojstveni dan. Vsi češki listi pozdravljajo tem povodom slavljence s simpa-tičnimi članki povdarjajoč zasluge, katere si je pri-dobil za časa svoje 20 letne pesniške in pisateljske delavnosti. Češka akademija priredila je slavnostni banket, katerega se je udeležilo mnogo članov in drugih odtičnih mož.

* (Posledice madjarskega šovinizma.) V vasi Žablje v Kaloški škofiji na Ogerskem pre-stopilo bode 660 oseb od rimskokatoliške cerkve k protestantovski cerkvi. Uzrok temu je, da se jim ntiljuje madjarske propovedi v cerkvi in da to pod-pira celo nadškof Kaloški. Naznanili so svojemu župniku, da izstopijo iz zaveze rimsko-katoliške cerkve in bodo dne 28. t. m. prestopili slovesno v novo vero. Take uspehe doseza strastno urivanje madjarskega jezika!

* (Kolera na Ogerskem) je do malega ponehala popolnoma. Dne 12. t. m. ni bil prijavljen noben slučaj kolere v celi ogerski državi. Nadejati se je torej, da ostane tudi naprej tako in da se je poslovil ta grozni gost.

* (Prestolonaslednik — krojač.) Pri angleškem dvoru je običaj, da se vsak moški član uči kacega rokodelstva. Tako se je poprijel vojvoda Yorški, jedini sin princa Waleskega in presumtivni prestolonaslednik angleški, krojaštva. Te dni bil je slovesno vzprejet v zadrugo krojaških mojstrov Londonse City Slavnost končala se je s slovesnim banketom, katerega sta se poleg kneževskega kro-jaskega mojstra udeležila tudi vojvoda od Cambridgea in lord Salisbury, bivši ministerski predsednik.

* (Originelna prošnja.) Neka udova obr-nila se je do nemškega cesarja s prošnjo, naj ji pove, česa naj se ona poprime, da more preživeti sebe in svojo hčerko. V prošnji pristavlja ženica, naj cesar povpraša svojo soprogo, če nima kake ob-nošene obleke za hčerko prosilke.

* (Grozen slučaj) dozodil se je te dni v Florenci. Sin 60letne Malvine Bellini, sestre muni-cipalnega činovnika, je zblaznil in prerezal svoji ma-teri v navzočnosti njene matere in treh sester vrat z britvijo. Le težko so ga ukrotili in odvedli v blaz-nico. Nesrečni blazni morilec je star kakih 30 let.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“:

Kamnik 17. februvarja. Pri včerajšnji občinski volitvi zmagala narodno napredna stranka v II. in I. razredu. Združena kleri-kalno-nemška liberalna stranka se volitve ni udeležila, ker je bila poraza gotova. Slava!

Dunaj 17. februvarja. Cesar obiskal danes razne tovarne in si ogledal izdelke, namenjene za razstavo v Čikagu.

Wels 17. februvarja. Nadvojvodinja Marija Valerija povila princa.

Zagreb 17. februvarja. Deželni zbor se je razšel. Prihodnje zasedanje še ni določeno.

Rim 17. februvarja. Iredentisti imeli so včeraj shod in ukrenili, da je politično izko-ristiti izjavo kardinala Gruše na Dunajski pa-peževi slavnosti gledé posvetne vlade papeža. Poslanec Barzilai bo vlado interpeliral v tej zadevi.

Pariz 17. februvarja. Debata o Leyde-tovi interpelaciji bila jako živahna. Zbornica izrekla vladi zaupanje in to s 315 proti 186 glasom.

Madrid 17. februvarja. V rudniku Ma-zarron v provinciji Murcija eksplodiral plin in ubil 25 delavcev.

Halle 17. februvarja. V Nietlebenski blaznici sta se zopet dva slučaja kolere pri-merila.